

ODLUKA I RJEŠENJE USTAVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE
broj: U-I-3941/2015 i dr. od 18. travnja 2023.

S A Ž E T A K

Ustavni sud na sjednici održanoj 18. travnja 2023. pokrenuo je postupak za ocjenu suglasnosti Obiteljskog zakona ("Narodne novine" broj 103/15., 98/19. i 47/20.; u daljnjem tekstu: ObiZ/15) s Ustavom te je ukinuo pojedine odredbe ObiZ-a/15.

Ustavni sud nije prihvatio prijedloge za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom ObiZ-a/15 u cijelosti.

Ustavni sud obustavio je postupak koji se odnosi na ocjenu suglasnosti s Ustavom ObiZ-a/15 u odnosu na Centar za posebno skrbništvo.

I. Prigovori predlagatelja

Prijedlog za ocjenu suglasnosti s Ustavom (ustavnost) ObiZ-a/15 podnijelo je ukupno 11 predlagatelja (fizičkih i pravnih osoba).

Gotovo svi predlagatelji osporili su suglasnost s Ustavom ObiZ-a/15 u cijelosti dok su pojedini predlagatelji, pored suglasnosti s Ustavom ObiZ-a/15 u cijelosti, posebno osporili i suglasnost njegovih pojedinih odredaba s Ustavom. Predlagatelji su osporili ustavnost ukupno 148 članaka ObiZ-a/15 odnosno njihovih pojedinih stavaka, točaka, rečenica ili dijelova rečenica unutar pojedinih stavaka ili točaka (od ukupno 550 članaka tog zakona, odnosno nakon ukidanja glave IX., 543 članka).

Prigovori predlagatelja usmjereni su na gotovo sva područja koja su predmet uređenja ObiZ-a/15, to jest brak i izvanbračnu zajednicu žene i muškarca, odnose roditelja i djece, mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta, skrbništvo, posvajanje, uzdržavanje, obvezno savjetovanje i obiteljsku medijaciju, te postupke u vezi s obiteljskim odnosima i skrbništvom.

Prigovori predlagatelja mogu se svrstati u one kojima se osporava formalna (ne)suglasnost ObiZ-a/15 s Ustavom i one kojima se osporava materijalna (ne)suglasnost ObiZ-a/15 s Ustavom.

Prigovori predlagatelja o materijalnoj (ne)suglasnosti ObiZ-a/15 s Ustavom kako u odnosu na ObiZ/15 u cjelini tako i u odnosu na pojedine odredbe ObiZ-a/15 (pojedinačni prigovori), u pretežitom dijelu odnose se na nomotehnički aspekt zakona, u kojima predlagatelji ističu da su pojedine norme "konfuzne, nejasne, nečitke, obiluju gramatičkim i pravopisnim greškama" i sl.

Ti prigovori, u bitnome, svode se na tvrdnje o nedopustivoj manjkavosti zakonskog teksta koji ga čini nejasnim, neodređenim i nedosljednim, što može imati izravne posljedice na njegovu primjenu u praksi, bilo u pogledu njegove neujednačene primjene (zbog potrebe tumačenja velikog broja njegovih odredaba) bilo u pogledu opće neprimjenjivosti pojedinih dijelova zakonskog teksta (iz razloga što postoji niz odredaba koje su konfuzne i kontradiktorne te neživotne i neprimjenjive) ili pak zbog

Ovaj sažetak ima narav priopćenja za javnost i nitko se ne smije na njega pozivati kao na pravni izvor, pravo ili pravnu osnovu. Ovaj sažetak nema karakter tumačenja rješenja Ustavnog suda.

nepripremljenosti institucionalnih mehanizama za njegovu djelotvornu provedbu u upravnoj i sudskoj praksi.

Nadalje, većina predlagatelja smatra i da je najveći dio ObiZ-a/15 zapravo identičan ObiZ-u/14, u odnosu na koji je Ustavni sud rješenjem broj: U-I-3101/2014 i dr. od 12. siječnja 2015. ("Narodne novine" broj 5/15.; u daljnjem tekstu: rješenje Ustavnog suda od 12. siječnja 2015.) pokrenuo postupak ocjene suglasnosti s Ustavom i obustavio ga od primjene, što smatraju "nepoštivanjem odluke Ustavnog suda".

II. Granice ovlasti - načelna stajališta

Obiteljski zakon je propis koji uređuje iznimno osjetljivo područje obiteljskog prava te utječe na individualne pravne sudbine velikog broja adresata i na mnoštvo već započetih i budućih postupaka pred sudovima i različitim tijelima državne i javne uprave. Dakle, riječ je o jednom od najvažnijih pravnih akata u demokratskom društvu utemeljenom na vladavini prava i zaštiti ljudskih prava.

Ustavni sud istaknuo je u rješenju od 12. siječnja 2015. da je riječ o "sistemskom zakonu" koji se "odnosi na velik broj adresata" te ima "kapilarne učinke na pojedince i cjelokupnu društvenu zajednicu":

"760. ObiZ/14 je sistemski zakon koji ima općedruštveni karakter i djeluje na osobne i statusne situacije svakog građanina. Načelno govoreći, sistemski zakon koji uređuje obiteljske odnose ima, više od bilo kojeg drugog zakona, kapilarne učinke na pojedince i cjelokupnu društvenu zajednicu jer ulazi u dom svakog čovjeka i izravno utječe na socijalnu stvarnost hrvatskog društva."

Hrvatsko obiteljskopravno zakonodavstvo razvijalo se vrlo dinamično i njegova se transformacija kroz posljednjih dvadeset godina događala vrlo često, počevši od Zakona o braku i porodičnim odnosima iz 1978. godine, koji je 1991. godine preuzet u hrvatsko zakonodavstvo kao nekadašnji republički propis, preko Obiteljskog zakona iz 1999. godine, zatim Obiteljskog zakona iz 2003. godine, koji je bio na snazi, uz izmjene iz 2004., 2007. i 2011. godine, do stupanja na snagu Obiteljskog zakona iz 2014. godine, primjena kojeg je suspendirana rješenjem Ustavnog suda od 12. siječnja 2015. te je isti prestao važiti 1. studenoga 2015. stupanjem na snagu osporenog ObiZ-a/15. Iz sažetog prikaza obiteljskopravnog zakonodavstva od hrvatskog osamostaljenja razvidan je njegov kontinuirani razvoj uz česte normativne promjene. Od svih dosadašnjih zakonskih promjena, upravo ObiZ/14 (koji je u velikom dijelu zapravo identičan ObiZ-u/15: prema analizi predlagatelja HOK-a 67 % odredaba je istovjetno, 23 % odredaba je preinačeno, a 10 % je novih odredaba) donosi najveće, najsveobuhvatnije i najbitnije promjene u odnosu na dosadašnja normativna rješenja (u pogledu količine propisa, zakonskog okvira i sistematike zakonskog teksta, normativne terminologije, uvođenja novih obiteljskopravnih instituta itd.) te samim time predstavlja i najveći izazov do sada za njegovu primjenu u praksi.

U odnosu na navedeno, Ustavni sud ističe svoje ustaljeno stajalište da je sloboda izbora normativnog okvira ili zakonodavnog modela obiteljskopravnog uređenja u rukama zakonodavca te u tom smislu cilj odluke u ovom ustavnosudskom predmetu nije tražiti nova normativna rješenja, već analizirati postojeće zakonske odredbe.

Ovaj sažetak ima narav priopćenja za javnost i nitko se ne smije na njega pozivati kao na pravni izvor, pravo ili pravnu osnovu. Ovaj sažetak nema karakter tumačenja rješenja Ustavnog suda.

Pronalaženje adekvatnih zakonskih rješenja kojima će na odgovarajući način urediti obiteljskopravnu materiju u isključivoj je nadležnosti zakonodavca.

S ustavnopravnog aspekta jedina obveza zakonodavca jest da, pri uređivanju obiteljskopравnih instituta, uvažava zahtjeve koje pred njega postavlja Ustav, a osobito one koji proizlaze iz načela vladavine prava te one kojima se štite određena ustavna dobra i vrednote. Drugim riječima, njihovo uređenje uvijek mora biti takvo da osigurava ostvarenje načela vladavine prava, najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske koja je temelj za tumačenje Ustava (članak 3. Ustava), na način da kao temeljne vrijednosti promiče pravnu sigurnost, određenost, pristupačnost, predvidljivost, pravnu izvjesnost i dosljednost obiteljskopравnih normi. Ustavna je zadaća Ustavnog suda osigurati da ti zahtjevi budu poštovani.

Ustavni sud u ostvarivanju svoje nadzorne ovlasti da odlučuje o suglasnosti zakona s Ustavom *in abstracto*, vodi se određenim pravilima.

Vladavina prava, kao najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske, sadržava i zahtjeve o općim obilježjima koje bi zakoni morali imati kako bi s vladavinom prava bili usklađeni. Iako pretpostavlja punu ustavnost i zakonitost u smislu članka 5. Ustava, vladavina prava više je od samog zahtjeva za postupanje u skladu sa zakonom, jer uključuje i zahtjeve koji se tiču sadržaja zakona. U tom smislu, u pravnom poretku utemeljenom na vladavini prava zakoni moraju biti opći i jednaki za sve, a posljedice trebaju biti izvjesne za one na koje će se zakon primijeniti. Dakle, kao što je prethodno navedeno, učinci svakog zakona ili drugog propisa moraju biti jasni, odnosno formulirani dovoljno precizno kako bi omogućili svakom adresatu da s njima pravodobno uskladi svoje vlastito ponašanje. Zakonske posljedice moraju biti primjerene legitimnim očekivanjima stranaka u svakom konkretnom slučaju u kojem se zakon na njih neposredno primjenjuje (v. odluku i rješenje broj: U-I-659/1994, U-I-146/1996, U-I-228/1996, U-I-508/1996, U-I-589/1999 od 15. ožujka 2000., "Narodne novine" broj 31/00.). Predvidljivost kao sastavni dio vladavine prava pretpostavka je za izgradnju povjerenja u sudski sustav, a riječ je u prvom redu o zahtjevu za pristupačnošću, određenošću i predvidljivošću pravnih normi.

Upravo radi zaštite legitimnih očekivanja pojedinaca, načelo pravne sigurnosti zahtjeva da pravne norme budu jasne i precizne te da njihova primjena bude predvidljiva. Međutim, s obzirom na to da pravna norma tek pri njezinoj provedbi i tumačenju zapravo dobiva stvarni smisao, osim zahtjeva za određenošću i preciznošću pravnih normi, ističe se i važnost njihove međusobne usklađenosti i logičke povezanosti u jedinstvenu i koherentnu cjelinu pojedinog propisa i pravnog sustava u cijelosti. Svaka pojedina norma trebala bi biti usklađena s drugim postojećim normama istog zakona i drugih propisa.

Nadalje, osim značaja same pravne norme koja regulira pojedino obiteljskopравno područje, pri provedbi ustavnog nadzora domaćeg obiteljskopравnog zakonodavstva *in abstracto*, mora se uzimati u obzir i ustaljena, stabilna i ujednačena sudska praksa u primjeni osporenih pravnih normi na konkretne slučajeve. Koliko god pojedina norma bila precizno formulirana, uvijek u njezinoj primjeni postoji i neizbježan element sudskog tumačenja. Stoga, s aspekta zaštite ljudskih prava i ostvarivanja

vladavine prava, za prosudbu o suglasnosti s Ustavom same osporene norme je relevantna i izgrađena, ustaljena, stabilna i ujednačena sudska praksa u primjeni te norme na konkretne slučajeve. Naime, praksa je do određene mjere sposobna upotpuniti manjkavu pravnu normu, razjasniti neodređenu pravnu normu ili utvrditi opseg primjene preširoko postavljene pravne norme u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz Ustava i Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Pri provedbi ustavnog nadzora nad pravnom normom *in abstracto*, praksa je uvijek ustavnopravno relevantna jer s aspekta vladavine prava i zaštite ljudskih prava dobiva kvalitetu obvezujućeg prava. Međutim, Ustavni sud ovdje posebno naglašava da je na sudovima da svojim tumačenjima popunjavaju pravne praznine i interpretiraju pravne norme do određenog stupnja slobodne prosudbe, ali ne i da ih kreiraju preuzimajući na sebe ulogu zakonodavca. Ako primjenjivač norme mora nagađati o njezinom sadržaju, što u konačnici rezultira razilaženjima u tumačenju i primjeni određene norme, tada to znači da zahtjevu vladavine prava nije udovoljeno te da je takva norma nesuglasna s Ustavom.

U vezi s navedenim, ustavna je zadaća Ustavnog suda da razvitak nacionalnog obiteljskopravnog zakonodavstva razmatra u skladu s razvitkom demokratskog društva i u skladu s promjenama koje taj razvitak donosi. U jezgri je hrvatskog Ustava razvitak i napredovanje. Tumačeći odredbe Ustava dinamičkom ili evolutivnom interpretacijom, Ustavni sud uvažava promjene u društvenim, političkim i ukupno životnim odnosima koje se u državi događaju, modernizaciju društva i potrebu stalnog unapređenja hrvatskog obiteljskog prava u skladu s mjerodavnim europskim pravnim standardima i suvremenom državnom obiteljskopravnom politikom čiji se ciljevi stalno usklađuju s promjenama u društvu i na nacionalnoj i na europskoj, kao i na globalnoj razini. Dakle, da bi se protumačila pojedina pravna norma kao dio cjeline ObiZ-a/15, potrebno je pratiti i društvene i pravne činjenice i okolnosti koje su utjecale na njezinu pojavu.

Sve naprijed navedeno odredilo je opseg ustavnosudskog nadzora ObiZ-a/15 u ovom postupku, ali i način ispitivanja suglasnosti s Ustavom osporenih odredaba tog zakona *in abstracto*. Stoga, Ustavni sud ponavlja svoje ustaljeno stajalište kako nije nadležan ocjenjivati svrsishodnost obiteljskopravnog normativnog modela i prikladnost pojedinih njegovih instituta, već samo ispunjava li ObiZ/15, u okviru modela koji je odabrao Hrvatski sabor, svoju funkciju u zaštiti ljudskih prava (na privatni i obiteljski život), promatranu u svjetlu dinamičke interpretacije Ustava u skladu s europskim pravnim standardima.

III. Utvrđenja Ustavnog suda u odnosu na odluku

Polazeći od ranije navedenih načelnih stajališta, a u odnosu na opće i pojedinačne prigovore predlagatelja, Ustavni sud ponavlja da će njegova ocjena ovisiti o odgovoru na pitanje utječe li nedostatak ("manjkavost") norme na pravnu sigurnost u takvoj mjeri da bi ona mogla dovesti do neprihvatljivih ustavnopravnih učinaka. Čitajući zakon kao cjelinu i njegovim sustavnim (sistemskim) tumačenjem, postojanje većeg broja nedorečenih, nejasnih i nelogičnih odredaba može otvoriti put pravnoj nesigurnosti kod primjene tih normi. Kod svakog zakona, a osobito sistemskog kao što je osporeni ObiZ/15, važan je nomotehnički aspekt jer i on pod određenim okolnostima može imati ustavno značenje. Svaka pojedina zakonska odredba u

pravilu je dio normativne cjeline koja uređuje neki zakonski institut ili društveni odnos. Ona je najčešće neodvojiva od ostalih zakonskih odredaba i stoga, u slučaju utvrđenja njezine nesuglasnosti s Ustavom, izravno utječe na opstojnost i svrhu cjelokupnog uređenja tog zakonskog instituta ili društvenog odnosa.

Međutim, jednako tako, sistemsko tumačenje normi od kojih bi svaka sama za sebe i bila "manjkava", sagledavajući i tumačeći ih zajedno i u međusobnom odnosu, može dovesti i do zaključka o nepostojanju potrebe za izbacivanjem takvih normi iz pravnog poretka, naročito stoga što i praksa sama može iskristalizirati značenje takve norme i osigurati njezinu ujednačenu primjenu.

Kao što je ranije navedeno, i prije stupanja na snagu ObiZ/15, većina odredaba istovjetnog sadržaja iz ObiZ-a/14 već je bila osporena pred Ustavnim sudom. Predlagatelji su i tada isticali neustavne učinke koje će prethodni zakon (ObiZ/14) proizvesti u praksi s obzirom na svoju neodređenost, nedorečenost i međusobnu proturječnost velikog broja odredaba. Ustavni sud je zbog kratke vakacije koju je zakonodavac ostavio do stupanja na snagu ObiZ-a/14, a kako bi se spriječile štetne posljedice koje bi mogle nastati za pravnu sigurnost i vladavinu prava ako bi osporeni zakon doista stupio na snagu, argumente ocijenio dostatnim za pokretanje postupka ocjene suglasnosti ObiZ-a/14 s Ustavom i obustavu njegove primjene. Ustavni sud tada je, ne ulazeći u ocjenu pojedinačnih osporenih odredaba, zbog potrebe hitnog djelovanja suspendirao ObiZ/14 u cijelosti.

Sada, pri ocjenjivanju ustavnosti ObiZ-a/15, temeljito je analizirao pojedinačne prigovore predlagatelja te o svakom prigovoru iznio svoja utvrđenja. U postupku odlučivanja o osnovanosti prijedloga predlagatelja najveća pažnja bila je usmjerena upravo na ispitivanje suglasnosti osporenih odredaba ObiZ-a/15 s Ustavom s aspekta zahtjeva koje pred zakone postavlja vladavina prava, kao najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske (članak 3. Ustava), a osobito načela pravne sigurnosti, izvjesnosti i dosljednosti, kao i pojedina posebno zaštićena ustavna dobra (primjerice, načelo najboljeg interesa djeteta).

Stoga je u ovom ustavnosudskom postupku, zadaća Ustavnog suda bila temeljito ispitati dostatnost, relevantnost i uvjerljivost argumenata predlagatelja. Drugim riječima, Ustavni sud ispitao je "dubinski" jesu li doista ti navodi osnovani u odnosu na svaki pojedini institut ili osporenu zakonsku odredbu, uključujući i eventualnu neusklađenost pojedinih zakonskih odredaba zbog kojih one moraju biti uklonjene iz pravnog poretka.

Prema tome, za razliku od prethodnog rješenja, u ovoj odluci i rješenju, odnosno u postupku koji je prethodio njihovom donošenju, Ustavni sud primijenio je stroži test ispitivanja suglasnosti odnosno nesuglasnosti s Ustavom osporenih zakonskih odredaba zbog njihove nepreciznosti, nejasnoće, podnormiranosti, međusobnog preklapanja, pa čak i isključivanja i sl.

Slijedom navedenog, ocjenu suglasnosti s Ustavom pojedinih odredaba Ustavni sud razmatrao je polazeći od uvjerljivosti konkretnih argumenata predlagatelja. Kako bi Ustavni sud pojedinu odredbu zakona utvrdio nesuglasnom s Ustavom u pravilu nije dostatno navoditi općenitu argumentaciju kao što je puko navođenje tvrdnji da neka

odredba nije u suglasnosti s Ustavom jer je neprecizna, nedorečena, kontradiktorna. Ti razlozi moraju biti izneseni na precizan i razumljiv način odnosno moraju biti navedeni konkretni razlozi koji u dovoljnoj mjeri ukazuju na sumnju da osporena odredba nije u suglasnosti s Ustavom.

Ustavni sud posebno ističe da je u donošenju ove odluke imao u vidu činjenicu da je od donošenja ObiZ-a/15 proteklo više od sedam godina, pa je na neke dvojbe iznesene u prijedlozima predlagatelja, tijekom njegove primjene praksa već dala odgovor, a neke su s protekom vremena postale bespredmetne. Ustavni sud ocijenio je da su time sudovi ispunili svoju ustavnu zadaću, slijedom čega su u bitnome otpali razlozi za preispitivanje i eventualno ukidanje takvih zakonskih odredaba. Proizlazi da je njihova primjena u praksi pokazala da unatoč njihovoj gramatičkoj, nomotehničkoj pa i izričajnoj nepreciznosti, sadržaj tih normi nije bio neprimjenjiv odnosno te je norme pojedinačno i u njihovoj međusobnoj povezanosti bilo moguće tumačiti u skladu s njihovim ciljem i svrhom.

Primjerice, svi su predlagatelji osporavali osnivanje nove ustanove, Centra za posebno skrbništvo, jer nisu stvorene zakonodavne, institucionalne i materijalne pretpostavke za njegovo osnivanje. Međutim, budući da Centar za posebno skrbništvo obavlja svoje ObiZ-om/15 predviđene nadležnosti već sedam godina, a osobito nakon stupanja na snagu Zakona o Centru za posebno skrbništvo 2020. godine, kojim je cjelovito uređeno njegovo ustrojstvo i rad, Ustavni sud, neovisno o uvjerljivosti argumenata predlagatelja u vrijeme podnošenja prijedloga, više ne nalazi ustavnopravne razloge za ispitivanje suglasnosti s Ustavom odredaba ObiZ-a/15 koje su se odnosile na Centar za posebno skrbništvo.

Nakon temeljite analize cjelokupnog sadržaja zakona i pojedinačnih odredaba čija je (ne)suglasnost s Ustavom predmet ovog ustavnosudskog postupka, zatim prijedloga predlagatelja, dostavljenih stručnih mišljenja, stručnih i znanstvenih članaka¹, zaključaka predstavnika stručne javnosti te prakse ESLJP-a² i Ustavnog suda³, Ustavni sud zaključio je da u pojedinim odredbama ObiZ-a/15 postoje nedostaci koji dovode do konačne ocjene o njihovoj disfunkcionalnosti do mjere koja se mora ocijeniti nesuglasnom s Ustavom. Ustavni sud, od 148 osporenih članaka (i/ili njihovih pojedinih stavaka/točaka), utvrdio je nesuglasnost s Ustavom njih 18 te ih je ukinuo.

Ustavni sud dužan je upozoriti da isključivanjem ukinutih odredaba iz pravnog poretka postoji mogućnost pojave pravnih praznina na pojedinim mjestima u zakonu. Naime, kod sveobuhvatnih ocjena ustavnosti sistemskih zakona, kao što je ObiZ/15, teško je pronaći granicu ili "formulu" kojom bi se neosporeni dijelovi mogli razgraničiti od osporenih dijelova zakona, a da to ne stvori probleme u upravnoj i sudskoj praksi i, umjesto rješavanja problema, dovede do još dubljih strukturalnih poremećaja od onih koji prijete ili su već nastali uslijed primjene samog osporenog zakona. Svaki

¹ u radu na predmetu korišteni su članci: "Opseg lišenja poslovne sposobnosti kao pretpostavke zaštite prava i dostojanstva osoba s invaliditetom", Majstorović/Šimović, 2018.; "Mater semper certa est" (I., II., III. i IV.)", Petrak, 2013/2014.; "Novo uređenje obiteljskih sudskih postupaka - glavni pravci reforme obiteljskih parničnih postupaka u trećem obiteljskom zakonu", Uzelac, 2014.

² <http://www.echr.coe.int/HUDOC/>, <http://www.vlada.hr/Strasbourg/>

³ www.usud.hr

zakon u suštini predstavlja jedinstvenu cjelinu i s ukidanjem pojedinih odredaba često može doći u pitanje njegova cjelokupna opstojnost.

U vezi s navedenim, Ustavni sud dužan je primijetiti da Obiz/15 u cijelosti obiluje nomotehničkim nedostacima i nesistematično raspoređenim normama (institutima) što otežava njegovo čitanje (praćenje), a samim time i primjenu. Međutim, kao što je već ranije navedeno, takvi nedostaci, iako ozbiljni, nisu dostatni da bi Ustavni sud osporeni zakon u cijelosti ocijenio nesuglasnim s Ustavom.

Ustavni sud, nadalje, primjećuje da je te činjenice bila svjesna i Vlada kao predlagatelj zakona koja je osnovala radnu skupnu za izradu novog Obiteljskog zakona. U svojim očitovanjima ta je radna skupina ukazala Vladi na nužnost donošenja novog Obiteljskog zakona, između ostalog, i zbog nomotehničkih nedostataka te općenito loše kvalitete osporenog ObiZ-a/15. Usprkos tome Vlada, po saznanjima Ustavnog suda, nije pristupila izradi novog ObiZ-a/15. Zašto to Vlada nije do danas učinila Ustavni sud ne može nagađati. Nadalje, Vlada nije, unatoč činjenici što je to Ustavni sud više puta zatražio, Ustavnom sudu dostavila očitovanje o prijedlozima predlagatelja i time je propustila priliku iznijeti svoje argumente i stajališta o (ne)osnovanosti, kako prigovora uz pojedine zakonske odredbe ili institute tako i konkretne i sustavno razrađene razloge za ukidanje ObiZ-a/15 u cijelosti kako je to Vladi u svom očitovanju predložila njezina radna skupina. Drugim riječima, nije iskoristila mogućnost uvjeriti Ustavni sud u neosnovanost prigovora predlagatelja.

Stoga, Ustavnom sudu ostaje ponoviti da gramatički, nomotehnički, sistematski i drugi slični razlozi znatno utječu na preglednost i kvalitativno oblikovanje zakonodavnih rješenja što u konačnici utječe na pravnu sigurnost. Ustavni sud je, u odnosu na pojedine odredbe ObiZ-a/15 za koje je utvrdio da doista utječu na vladavinu prava i pravnu sigurnost, te odredbe ukinuo. Međutim, Ustavni sud ponavlja da nomotehnički i drugi navedeni razlozi nisu osnova na temelju koje bi Ustavni sud ObiZ/15 u cijelosti ocijenio nesuglasnim s Ustavom. Na Vladi je da procijeni hoće li se u ostavljenom roku iz točke II. izreke odluke umjesto izmjena ili dopuna ukinutih zakonskih odredaba, odlučiti za izradu novog Obiteljskog zakona.

Na temelju ovlaštenja iz članka 55. stavka 2. Ustavnog zakona, Ustavni sud odgodio je prestanak važenja ukinutih odredaba ObiZ-a/15 do isteka roka određenog u točki II. izreke odluke, to jest do 31. prosinca 2023., kako bi Hrvatskom saboru ostavio dovoljno vremena za donošenje novog zakona ili izmjena i dopuna ObiZ-a/15 i njihovo usklađivanje s Ustavom.

Protiv navedene odluke i rješenja glasovali su suci Lovorka Kušan i Goran Selanec.

Nakon što protekne rok za izradu izdvojenih mišljenja te nakon što se odluka i rješenje otpreme strankama, isti će biti javno dostupni na internetskoj stranici Ustavnog suda.